യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 84

ശ്രീരാമ ഉവാച .
അനന്തരം മുനേ ബ്രൂഹി കാലീ കിമിവ നൃത്യതി .
കിം ശൂർപഫലകുദ്ദാലമുസലാദിസ്രജാ//വൃതാ ..
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സ ഭൈരവശ്ചിദാകാശഃ ശിവ ഇത്യഭിധീയതേ .
അനന്യാം തസ്യ താം വിദ്ധി സ്പന്ദശക്തിം മനോമയീമ് .. 2
യഥൈകം പവനസ്പന്ദമേകമൗഷ്ണ്യാനലൗ യഥാ .
ചിന്മാത്രം സ്പന്ദശക്തിശ്ച തഥൈവൈകാത്മ സർവദാ .. 3
സ്പന്ദേന ലക്ഷ്യതേ വായുർവഹ്നിരൗഷ്ണ്യേന ലക്ഷ്യതേ .
ചിന്മാത്രമമലം ശാന്തം ശിവ ഇത്യഭിധീയതേ .. 4
തത്സ്പന്ദമായാശക്ത്യൈവ ലക്ഷ്യതേ നാന്യഥാ കില .
ശിവം ബ്രഹ്മ വിദുഃ ശാന്തമവാച്യം വാഗ്വിദാമപി .. 5
സ്പന്ദശക്തിസ്തദിച്ഛേദം ദൃശ്യാഭാസം തനോതി സാ .
സാകാരസ്യ നരസ്യേച്ഛാ യഥാ വൈ കല്പനാപുരമ് .. 6
കരോത്യേവ ശിവസ്യേച്ഛാ കരോതീദമനാകൃതേഃ .
സൈഷാ ചിതിരിതി പ്രോക്താ ജീവനാജ്ജീവിതൈഷിണാമ് .. 7
പ്രകൃതിത്വേന സർഗസ്യ സ്വയം പ്രകൃതിതാം ഗതാ .
ദൃശ്യാഭാസാനുഭൂതാനാം കരണാത്സോച്യതേ ക്രിയാ .. 8
വഡവാഗ്നിശിഖാകാരാച്ഛോഷ്യാച്ഛുഷ്കേതി കഥ്യതേ .
ചണ്ഡിത്വാച്ചണ്ഡികാ പ്രോക്താ സോത്പലോത്പലവർണതഃ .. 9
ജയാ ജയൈകനിഷ്ഠത്വാത്സിദ്ധാ സിദ്ധിസമാശ്രയാത് .
ജയന്തീ ച ജയാ പ്രോക്താ വിജയാ വിജയാശ്രയാത് .. 10
പ്രോക്താ പരാജിതാ വീര്യാദ്ദുർഗാ ദുർഗ്രഹരൂപതഃ .
ഓംകാരസാരശക്തിത്വാദുമേതി പരികീർതിതാ .. 11
ഗായത്രീ ഗായനാത്മത്വാത്സാവിത്രീ പ്രസവസ്ഥിതേഃ .
സരണാത്സർവദൃഷ്ടീനാം കഥിതൈഷാ സരസ്വതീ .. 12
ഗൗരീ ഗൗരാങ്ഗദേഹത്വാദ്ഭവദേഹാനുഷങ്ഗിണീ .
സുപ്താനാമഥ ബുദ്ധാനാമമാത്രോച്ചാരണാദ്ധൃദി .. 13
നിത്യം ത്രൈലോക്യഭൂതാനാമുമേതീന്ദുകലോച്യതേ .
ശിവയോർവ്യോമരൂപത്വാദസിതം ലക്ഷ്യതേ വപുഃ .. 14
നഭോ ഹി മാംസമേതാഭ്യാം ദൃഷ്ടിദൃഷ്ടം വിലോക്യതേ .
അസ്തി നഭോ നഭസ്യേവ തൗ നഭോനഭസി സ്ഥിതൗ .. 15
നഭോനി-ഭാവ-ഭൂതാങ്ഗാ/വച്ഛൗ+ വ്യോമ്ന ഇവാഗ്രജൗ .
ഹസ്തപാദാസ്യമൂർധ്നോ യദ്-വഹു+ത്വാൽ-പത്വ-ഭേദതഃ .. 16
നാനാത്വം ഹലശൂർപാദിസ്രഗ്ധരത്വം-ച തച്ഛൃണു .
സാ ഹി ക്രിയാ ഭഗവതീ പരിസ്പന്ദൈകരൂപിണീ .. 17

ദദ്യാത്സ്നായാച്ച ജുഹുയാദിത്യാദ്യഗ്രശരീരിണീ .
ചിതിശക്തിരനാദ്യന്താ തഥാ ഭാതാത്മനാത്മനി .. 18
സാകാശരൂപിണീ കാന്താ ദൃശ്യശ്രീഃ സ്പന്ദധർമിണീ .
ദേവ്യാസ്തസ്യാ ഹി യാഃ കാല്യാ നാനാഭിനയനർതനാഃ .. 19
താ ഇമാ ബ്രഹ്മണഃ സർഗജരാമരണരീതയഃ .
ക്രിയാസൗ ഗ്രാമനഗരദ്വീപമണ്ഡലമാലികാഃ .. 20
സ്പന്ദാൻകരോതി ധത്ത്യേന്തഃ കല്പിതാവയവാത്മികാ .
കാലീ കമലിനീ കാലീ ക്രിയാ ബ്രഹ്മാണ്ഡകാലികാ ..21
ധത്തേ സ്വാവയവീഭൂതാം ദൃശ്യലക്ഷ്മീമിമാം ഹൃദി .
ന കദാചന ചിദ്ദേവീ നിർദേശ്യാവയവാ ക്വചിത് .. 22
ശിവത്വാവ്യതിരേകേണ ശിവതൈവം വിദൃശ്യതാമ് .
യഥാങ്ഗ ശൂന്യതാ വ്യോമ്നഃ സ്പന്ദനം മാതരിശ്വനഃ .. 23
ജ്യോത്സ്നായാശ്ചേത്യമേവം ഹി ദൃശ്യമങ്ഗം ചിതേഃ ക്രിയാ .
ശിവം ശാന്തമനായാസമവ്യയം വിദ്ധി നിർമലമ് .. 24
ന മനാഗപി തത്രാസ്തി സ്തൈമിത്യം സ്പന്ദധർമതാ .
സാ ക്രിയൈവ തഥാരൂപാ സതീ ബോധവശാദ്യദാ .. 25
വ്യാവൃത്ത്യൈവ തഥൈവാസ്തേ ശിവ ഇത്യുച്യതേ തദാ .
ചിതിശക്തേഃ ക്രിയാ ദേവ്യാഃ പ്രതിസ്ഥാനം യദാത്മനി ..26
യഥാഭൂതസ്ഥിതേരേവ തദേവ ശിവ ഉച്യതേ .
ദേവ്യാഃ ക്രിയായാശ്ചിച്ഛക്തേഃ സ്വരൂപിണ്യാ മഹാകൃതേഃ..27
കല്പിതാകാരധാരിണ്യാ അനന്യാവയവാ ഇമേ .
സർഗാഃ സജ്ജനതാവർഗാ ലോകാ ആലോകഭാസ്വരാഃ .. 28
സദ്വീപസാഗരാഃ പൃഥ്വ്യഃ സവനാവനയോഽദ്രയഃ .
സാങ്ഗോപാങ്ഗാസ്ത്രയോ വേദാഃ സവിദ്യാസ്ഥാനഗീതയഃ .. 29
സവിധിപ്രതിഷേധാർഥാഃ സശുഭാശുഭകല്പനാഃ .
സദക്ഷിണാഗ്നയോ യജ്ഞാഃ പുരോഡാശാദ്യശംസിനഃ .. 30
ഭൂപാ-ലോലൂ-ഖല-വൃസീ-ശൂർപ-യൂപാദി-സംയുതാഃ .
സംഗ്രാമാഃ സായുധഗ്രാമാഃ സശൂലശരശക്തയഃ .. 31
സഭുശുണ്ഡീഗദാപ്രാസഹയേഭഭടഭാസുരാഃ .
ജ്ഞാതയോ ഭൂതസംഘാനാം ചതുർദശ സുരാദികാഃ .
ചതുർദശാബ്ധിദ്വീപോർവ്യസ്തഥാ ലോകാശ്ചതുർദശ .. 32
ശ്രീരാമ ഉവാച .
ചിതേഃ കല്പാഃ ശരീരിണ്യാഃ സർഗാ യേഽങ്ഗേ സ്ഥിതാസ്തഥാ .
തേ കിമാത്മനി തിഷ്ഠന്തി ഉതാസത്യാ വദേതി ഭോ .. 33
ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
രാമാസൗ കില ചിച്ഛക്തിസ്തയാ യച്ചോദിതം തഥാ .
തത്പ്രചേതിതമേവാതഃ സത്യം ചേദമിവാഖിലമ് .. 34
തത്പ്രതിബിമ്ബിതം ബാഹ്യാന്മുകുരപ്രതിബിമ്ബവത് .
സത്യം തദന്തരേവാസ്തി ചിതേർനാസത്യമർഥതഃ .. 35
ചിദ്രൂപസ്യ തഥാപ്യന്തഃ സത്സംകല്പപുരം ഭവേത് .

ദൃഢധ്യാനാദ്വിശുദ്ധായാശ്ചിതേർഭവതു സാ കഥമ് .. 36
ആദർശേഷ്വഥവാ സ്വപ്നേ സർഗഃ സംകല്പനേ്സ്തു വാ .
സ ആത്മന്യർഥകാരിത്വാത്സത്യ ഇത്യേവ മേ മതിഃ .. 37
മമ നാർഥായ സ ഇതി വക്ഷി ചേത്തത്കഥം ഭവേത് .
ദേശാന്തരഗതാഃ സർവേ ഭവന്ത്യർഥായ സംപ്രതി .. 38
യഥാ ദേശാന്തരഗ്രാമസ്തദ്ഗതസ്യാർഥകൃദ്ഭവേത് .
സർവേ തഥൈവ തദ്ഭാവം ഗതസ്യാർഥവിനിശ്ചയാത് .. 39
യദ്യഥാഭൂതസർവാർഥക്രിയാകാരി പ്രദൃശ്യതേ .
തത്സത്യമാത്മനോ്ന്യസ്യ നൈവാതത്താമുപേയുഷഃ .. 40
തസ്മാച്ചിച്ഛക്തികോശസ്ഥാഃ സർവാഃ സർഗപരമ്പരാഃ .
സത്യ ആത്മേതി തദ്ഭാവം ഗതസ്യാന്യസ്യ നാഖിലാഃ .. 41
ഭൂതഭവ്യഭവിഷ്യസ്ഥാഃ സംകല്പസ്വപ്നപൂർഗണാഃ .
സർവേ സത്യാഃ പരം തത്ത്വം സർവാത്മാ കഥമന്യഥാ .. 42
പ്രാപ്യന്തേ യോഗസിദ്ധേന തദ്ഭാവം തു ഗതേന തേ .
അന്യേന പർവതാ ഗ്രാമാ ഗത്യാ ദേശാന്തരേ യഥാ .. 43
ചാലിതസ്യ യഥാ ഗാഢനിദ്രസ്യ സ്വപ്നപത്തനമ് .
ന ലുഠത്യേവ ലുഠിതമിത്യപ്യനുമതം സ്ഫുടമ് .. 44
തഥാ ചലന്ത്യാ ലുഠിതം തസ്യാ ദേഹഗതം ജഗത് .
ന ലുഠത്യേവ മുകുരപ്രതിബിമ്ബമിവ സ്ഥിതമ് .. 45
സ ത്രൈലോക്യമഹാരമ്ഭഃ സത്യോ്പി ഭ്രാന്തിമാത്രകമ് .
ഭ്രാന്തിമാത്രസ്യ കേ നാമ ലുഠനാലുഠനേ വദ .. 46
കദാ സ്വപ്നപുരം സത്യം കദാ സ്വപ്നപുരം മുധാ .
കദാ സ്വപ്നപുരം ഭഗ്നം കദാ സ്വപ്നപുരം സ്ഥിതമ് .. 47
ഭ്രാന്തിത്വം കേവലം സൈവ ദൃശ്യശ്രീര്യാവദഗ്രഗാ .
ത്വം വിദ്ധീമാമപി ഭ്രാന്തിം ജഗല്ലക്ഷ്മീമവാസ്തവീമ് ..48
സംകല്പനേ മനോരാജ്യേ സ്വപ്നേ സംകഥനേ ഭ്രമേ .
യഥാപുരാനുഭവനം ത്രൈലോക്യാനുഭവം തഥാ .. 49

അഹമിതി ജഗദിതി നാന്ത-
ഭ്രാന്തിരിയം പ്രകചതീവ ചിതഃ .
പരമാകാശകൃശാഖ്യാ
ശാമ്യതി നിപുണം പരിജ്ഞാതാ .. 50

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ പാഷാണോപാഖ്യാനേ ശിവശക്തിവർണനം
നാമ ചതുരശീതി-തമഃ സർഗഃ .. 84 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
21.12.2023